

Handläggare
Sigrún Andersdóttir
Nina Ström

Till
Socialnämnden
2021-09-28

Idéburet offentligt partnerskap – samverkan för att lösa samhällsutmaningar

Yttrande över revisionsrapport från stadsrevisionen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande över revisionsrapporten från stadsrevisionen.
2. Socialnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till stadsrevisionen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Fredrik Jurdell
Socialdirektör

Sammanfattning

Den kommunala revisionen är kommunfullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolag. Stadsrevisionen har granskat stadens styrning och uppföljning av idéburet offentligt partnerskap, IOP. De nämnder som ingår i granskningen är socialnämnden samt stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Rinkeby-Kista och Farsta. Den sammantagna bedömningen är att nämndernas styrning och uppföljning av idéburet offentligt partnerskap behöver utvecklas för att partnerskapen ska ge avsedd effekt på politiskt prioriterade samhällsutmaningar.

Utifrån redovisade iakttagelser och bedömningar lämnas ett antal rekommendationer till socialnämnden. Förvaltningen redovisar i tjänsteutlåtandet planerade åtgärder utifrån rekommendationerna. Förvaltningens interna rutin för IOP ska tydliggöras och kompletteras på flera sätt. Bland annat ska det tydliggöras att initieringsfasen ska innehålla en process för att identifiera den aktuella samhällsutmaningen. Förvaltningen planerar även att skapa en mall för skriftliga överenskommelser för IOP, där en obligatorisk del är att definiera den gemensamma samhällsutmaningen och lösningen samt kopplingen till politiska beslut, program eller planer.

Bakgrund

Den kommunala revisionen är kommunfullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolag. Revisionskontoret har granskat stadens styrning och uppföljning av idéburet offentligt partnerskap. De nämnder som ingår i granskningen är socialnämnden samt stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Rinkeby-Kista och Farsta. Resultatet av granskningen presenteras i revisionsrapporten ”Idéburet offentligt partnerskap - samverkan för att lösa samhällsutmaningar” (projektrapport nr 3/2021). Stadsrevisionen har skickat revisionsrapporten till socialnämnden och övriga berörda nämnder för yttrande. Yttrandet ska lämnas senast den 30 september 2021.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid enheten för juridik, upphandling och föreningsstöd inom administrativa avdelningen. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 22 september 2021. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 23 september 2021.

Ärendet

Stadsrevisionen har granskat stadens styrning och uppföljning av idéburet offentligt partnerskap.

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en modell för samverkan mellan offentliga och idéburna aktörer som kompletterar föreningsbidrag och upphandling och har som målsättning att lösa en gemensamt identifierad samhällsutmaning. En samhällsutmaning definieras som ett politiskt identifierat problemområde som är alltför komplex för att hanteras av en ensam aktör. Modellen beskriver ett antal vägledande kriterier bland annat att partnerskapet är ett led i att förverkliga ett politiskt program eller plan. Med detta avses stadens övergripande styrdokument som är beslutade av kommunfullmäktige och fungerar som komplement till stadens budget och som vägledning för att förverkliga mål och fattade beslut.

Agendasättningen är viktig i ett IOP och innebär att parterna ska ha en gemensam bild av samhällsutmaningen samt överväga om partnerskap är den lämpligaste samverkansformen. Tillsammans formuleras konkreta målsättningar för det gemensamma problemområdet och hur respektive part kan bidra. Respektive part ska även i sin organisation besluta om att ingå partnerskap. Under genomförandet ska det finnas en löpande dialog/samråd om hur arbetet för att nå det gemensamma målet fortlöper. Uppföljningen ska ske kontinuerligt och när överenskommelserna löper ut. Samtliga parter ska bidra till den gemensamma uppföljningen.

Granskningen visar att det saknas agendasättning och tydlig uppföljning av den gemensamma samhällsutmaningen och lösningen. Kopplingen till politiskt program eller plan för att möta samhällsutmaningen beskrivs inte tydligt i de granskade partnerskapen. Kunskaper hos nämnder och förvaltningar om bakgrund till och syfte med idéburet offentligt partnerskap varierar. Stadens styrdokument beskriver idéburet offentligt partnerskap på delvis motstridiga sätt, vilket gör styrningen otydlig. Det saknas dokumentation av vilka överväganden som gjorts när nämnden beslutar om att ingå partnerskap.

Den sammantagna bedömningen är att nämndernas styrning och uppföljning av idéburet offentligt partnerskap behöver utvecklas för att partnerskapen ska ge avsedd effekt på politiskt prioriterade samhällsutmaningar.

Utifrån redovisade iakttagelser och bedömningar lämnas följande rekommendationer:

Socialnämnden

- Överväga att förtydliga befintlig rutin för idéburet offentligt partnerskap genom att komplettera initieringsfasen med en gemensam identifiering av samhällsutmaningen. Dialogen bör dokumenteras och vara en del av underlaget inför beslut om fortsatt utredning.
- Tydliggöra grundprinciperna i idéburet offentligt partnerskap i de skriftliga överenskommelserna genom att beskriva den gemensamma samhällsutmaningen och lösningen samt på vilket sätt denna är ett led i förverkligandet av ett politiskt beslutat program eller plan.
- Säkerställa att de aktiviteter och åtaganden som planeras inom partnerskapet är väsentliga för lösningen av samhällsutmaningen och möjliga att följa upp.

Samtliga granskade stadsdelsnämnder

- Överväga att upprätta en skriftlig processbeskrivning för idéburet offentligt partnerskap för att säkerställa transparens, spårbarhet och enhetligt arbetssätt. Överväganden och ställningstaganden bör dokumenteras.
- Tydliggöra grundprinciperna i idéburet offentligt partnerskap i de skriftliga överenskommelserna genom att beskriva den gemensamma samhällsutmaningen och lösningen samt på vilket sätt denna är ett led i förverkligandet av ett politiskt beslutat program eller plan.
- Säkerställa att de aktiviteter och åtaganden som planeras inom partnerskapet är väsentliga för lösningen av samhällsutmaningen och möjliga att följa upp.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen välkomnar den uppföljning som stadsrevisionen gjort av stadens och ett antal nämnders, däribland socialnämndens, styrning och uppföljning av IOP. Förvaltningen anser att rapporten ger en rättvisande bild av socialnämndens användande av IOP och att de rekommendationer som lämnas är relevanta. Förvaltningen redovisar nedan planerade åtgärder utifrån de rekommendationer till socialnämnden som lämnas i rapporten.

Rekommendation

- Överväga att förtydliga befintlig rutin för idéburet offentligt partnerskap genom att komplettera initieringsfasen med en gemensam identifiering av samhällsutmaningen. Dialogen bör dokumenteras och vara en del av underlaget inför beslut om fortsatt utredning.

Kommentar

Förvaltningen håller med om att en gemensam identifiering av samhällsutmaningen kan förtydligas i förvaltningens rutin för IOP. Förvaltningen kommer att se över rutinen för IOP och förtydliga och komplettera den på flera sätt. Bland annat kommer förvaltningen att tydliggöra att initieringsfasen av ett IOP ska inkludera en process för att gemensamt – av förvaltningen och berörda idéburna organisationer – identifiera den aktuella samhällsutmaningen. I processen för att identifiera den aktuella samhällsutmaningen ska det även ingå att diskutera tänkbara aktiviteter och hur de kan vara en del av lösningen på den identifierade samhällsutmaningen.

Rekommendation

- Tydliggöra grundprinciperna i idéburet offentligt partnerskap i de skriftliga överenskommelserna genom att beskriva den gemensamma samhällsutmaningen och lösningen samt på vilket sätt denna är ett led i förverkligandet av ett politiskt beslutat program eller plan.

Kommentar

Förvaltningen kommer skapa en mall för skriftliga överenskommelser för IOP. I mallen kommer en obligatorisk del vara att beskriva den gemensamma samhällsutmaningen och lösningen samt kopplingen till politiska beslut, program eller planer.

Rekommendation

- Säkerställa att de aktiviteter och åtaganden som planeras inom partnerskapet är väsentliga för lösningen av samhällsutmaningen och möjliga att följa upp.

Kommentar

Förvaltningen ser det som centralt att uppföljning sker både regelbundet under det idéburna offentliga partnerskapets gång och i samband med partnerskapets avslut. Detta för att följa upp om syftet med partnerskapet har uppnåtts. I samtliga IOP-avtal som nämnden ingått finns rutiner för uppföljning. För att stärka upp och säkra att aktiviteter och åtaganden i de IOP som socialnämnden ingår är väsentliga för att lösa identifierad samhällsutmaning och möjliga att följa upp kommer förvaltningen att göra följande.

- Tydliggöra i förvaltningens rutin för IOP att aktiviteter och åtaganden ska tas fram med grund i den samhällsutmaning som identifierats gemensamt av förvaltningen och berörda idéburna organisationer.
- Komplettera skrivningar om uppföljning i förvaltningens rutin för IOP. En plan för uppföljning löpande och efter partnerskapets avslut ska finnas innan ett IOP ingås.

Bilagor

- ”Idéburet offentligt partnerskap - samverkan för att lösa samhällsutmaningar”, projektrapport 3/2021 från stadsrevisionen.